

Nr 53

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motioner angående avskrivningsunderlaget för skogsvägar, m. m.

Yrkanden

1) de likalydande motionerna I: 72 av herr *Brundin m. fl.* samt II: 93 av herrar *Lothigius* och *Enarsson*, vari hemställts, att riksdagen antar följande

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Anvisningar

till 22 §.

2. a. Avdrag medgives — — — till 29 §).

Såsom för — — — nödig bostadsbyggnad.

Fasta maskiner — — — första stycket.

Dårest inkomst — — — om jordbruksfastighet.

b. Avdrag medgives i form av årliga värdeminskningssavdrag för sådan kostnad för täckdikningsanläggning som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under tid han ägt fastigheten och vilket icke utgjort reparation eller underhåll. Avdraget skall beräknas enligt avskrivningsplan och för år räknat utgöra tio procent av kostnaden, ändå att anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Motsvarande skall gälla i fråga om kostnad för skogsväg, dock att endast *två tredjedelar* av sådan kostnad må utgöra underlag vid beräklandet av de årliga värdeminskningssavdragen.

Har fastighet — — — årliga värdeminskningssavdrag.

I täckdikningsanläggning — — — ej huvudavlopp.

Med skogsväg — — — till byggnad.

2) de likalydande motionerna I: 82 av herrar Åkerlund och Brundin samt II: 94 av herr *Enarsson m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om utredning och förslag beträffande vidgad rätt till avdrag för dikning i skogsmark;

3) de likalydande motionerna I: 211 av herr *Karl Pettersson* samt II: 235 av herrar *Petersson* i Gäddvik och *Nilsson* i Agnäs, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om förslag om sådan ändring i kommunalskattelagen

att avdrag medges vid inkomsttaxeringen för anläggande av skogsbilväg med hela beloppet utöver utgående statsbidrag och eventuella andra bidrag, samt

att för skogsbilvägar inom Indalsälvens och Ljungans flottledsområden motsvarande avdrag skall medges retroaktivt för vägbyggnader som påbörjats under 1968;

4) de likalydande motionerna I: 691 av herr *Yngve Nilsson m. fl.* samt II: 810 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Krönmark*, vari hemställt, att riksdagen beslutar att kostnaderna för yrkesfruktodlarnas omplantering av fruktträd skall vara avdragsgilla vid beskattningen även i de fall då omplantering sker på mark som icke tidigare utnyttjats för fruktodling;

5) de likalydande motionerna I: 692 av herr *Yngve Nilsson m. fl.* samt II: 811 av herrar *Nilsson* i Bästekille och *Krönmark*, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om sådan ändring av kommunalskattelagen, att avdragsrätt kan beviljas för nyanläggning genom skogsplantering;

6) de likalydande motionerna I: 699 av herr *Karl Pettersson m. fl.* samt II: 816 av herrar *Petersson* i Gäddvik och *Nilsson* i Agnäs, vari hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller

att förordningen med särskilda bestämmelser om insättning på skogskonto enligt prop. 1968: 5 och bevillningsutskottets betänkande 1968: 3 skall tillämpas så att skattskyldig inom de av huvudflottledsnedläggelse drabbade områdena, som haft intäkter av skogsbruk, beviljas uppskov med taxeringen för den del av intäkten som sätts in på särskilt skogskonto i bank beträffande den förvärvskälla vari fastigheten ingår för beskattningsåren 1968, 1969 och 1970 med högst ett belopp motsvarande summan av

a) åttio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

b) femtio procent av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter,

c) femtio procent av saluvärdet av skogsprodukter som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse samt

att skattskyldig äger åtnjuta uppskov med taxering år 1969 för belopp, som inbetalts till banken senast den 30 april 1969 med skyldighet för den skattskyldige att senast samma dag till länsstyrelsen i länet eller vederbö-

rande taxeringsnämndsordförande inkomma med utredning och ansökan om sådant uppskov jämte besked från banken rörande verkställd insättning;

7) motionen II: 309 av herr *Westberg* i Ljusdal *m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen antar följande

Förslag

till

Lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 22 §.

2. a. Avdrag medgives — — — — — till 29 §).

Såsom för — — — — — nödig bostadsbyggnad.

Fasta maskiner — — — — — första stycket.

Därest inkomst — — — — — om jordbruksfastighet.

b. Avdrag medgives i form av årliga värdeminskningssavdrag för sådan kostnad för täckdikningsanläggning som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under tid han ägt fastigheten och vilket icke utgjort reparation eller underhåll. Avdraget skall beräknas enligt avskrivningsplan och för år räknat utgöra tio procent av kostnaden, ändå att anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Motsvarande skall gälla i fråga om kostnad för skogsväg, dock att endast två tredjedelar av sådan kostnad må utgöra underlag vid beräkandet av de årliga värdeminskningssavdragen.

Har fastighet — — — — — årliga värdeminskningssavdrag.

I täckdikningsanläggning — — — ej huvudavlopp.

Med skogsväg — — — — — till byggnad.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

8) motionen II: 799 av herrar *Jonasson* och *Dockerred*, vari hemställts, att riksdagen antar följande

Förslag

till

Lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att punkt 2 av anvisningarna till 22 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Anvisningar

till 22 §.

2. a. Avdrag medgives — — — till 29 §).

Såsom för — — — nödig bostadsbyggnad.

Fasta maskiner — — — första stycket.

Därest inkomst — — — om jordbruksfastighet.

b. Avdrag medgives i form av årliga värdeminskingsavdrag för sådan kostnad för täckningsanläggning som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under tid han ägt fastigheten och vilket icke utgjort reparation eller underhåll. Avdraget skall beräknas enligt avskrivningsplan och för år räknat utgöra tio procent av kostnaden, ändå att anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Motsvarande skall gälla i fråga om kostnad för skogsväg, dock att endast *två tredjedelar* av sådan kostnad må utgöra underlag vid beräkandet av de årliga värdeminskingsavdragen.

Har fastighet — — — årliga värdeminskingsavdrag.

I täckdiktningens anläggning — — — ej huvudavlopp.

Med skogsväg — — — till byggnad.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Äldre bestämmelser skola fortfarande äga tillämpning i fråga om 1969 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1969 och tidigare år.

I enlighet med utskottets hemställan i memorial nr 49 har riksdagen beslutat uppskjuta behandlingen av förevarande motioner till innevarande års höstriktdag.

Värdeminskingsavdrag för skogsvägar

Gällande bestämmelser

Enligt bestämmelser i 22 § 1 mom. kommunalskattelagen (KL) och punkt 2 b av anvisningarna till 22 § samma lag får vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet en tredjedel av kostnaden för anläggning eller förbättring av skogsväg avskrivas med tio procent per år under tio på varandra följande år, oavsett om anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år. Har den skattskyldige erhållit statsbidrag eller annat bidrag för utförande av väganläggningen, får värdeminskingsavdrag endast åtnjutas på den del av anläggningskostnaden, som den skattskyldige själv bestritt. Någon rätt att förskjuta outnyttjade värdeminskingsavdrag till

senare beskattningsår föreligger inte. Om fastighet övergått till ny ägare genom köp, byte eller därmed jämförligt fång, får den tidigare ägaren det år fastigheten avyttras på en gång åtnjuta avdrag för vad som återstår oavskrivet i beskattningshänseende av kostnaden. I övriga fall då fastighet övergått till ny ägare, exempelvis genom arv eller gåva, får den nye ägaren överta den tidigare ägarens avskrivningsplan och således tillgodoföra sig de värdeminskningssavdrag, som skulle ha tillkommit den förre ägaren, om denne fortfarande ägt fastigheten.

Med skogsväg förstås sådan väg av mera varaktig beskaffenhet, som huvudsakligen är avsedd för skogsbrukets personal- och materieltransporter samt för utforsling av skogsprodukter från skog, ävensom till dylik väg direkt ansluten bro eller annan transportanläggning, som inte hänföres till byggnad.

Kostnader för tillfälliga vägar, som tagits upp för skogsavverkning och efter avverkningens slutförande helt eller i huvudsak förlorat sitt värde, har i rättspraxis hänförs till sådana driftkostnader som omedelbart får avdragas.

Frågans tidigare behandling

Ovannämnda bestämmelser om rätt till avdrag för värdeminskning på skogsvägar tillkom genom beslut vid 1962 års riksdag på grundval av förslag i prop. 1962: 56. I vissa med anledning av propositionen väckta motioner hemställdes att avskrivningsunderlaget för skogsvägar skulle bestämmas till två tredjedelar av anläggningskostnaden och i andra motioner att hela anläggningskostnaden skulle få avskrivas.

I betänkande nr 40 anförde bevillningsutskottet.

Utskottet vill till en början erinra om att i propositionen inte ifrågasatts någon ändring av hittills vid beskattningen tillämpade principer för avdragsrätt i fråga om skogsvägar av mera tillfällig karaktär. Kostnad för anläggande av sådana enklare vägar skall även i fortsättningen betraktas som avdragsgill driftkostnad. Delade meningar kan självfallet råda om hur stor del av anläggnings- resp. förbättringskostnaden för en mer permanent skogsväg, som bör få avskrivas. Såsom skattelagssakkunniga och även departementschefen framhållit kan inte alla permanenta skogsvägar med normalt underhåll anses underkastade förslitning. Det torde vidare vara svårt att för närvarande tillförlitligen bedöma i vad mån den framtida utvecklingen inom skogsbruket kan komma att ställa andra och ökade krav på skogsvägarna. Med hänsyn till de osäkra faktorer, som måste läggas till grund vid avvägningen av hur stor del av anläggningskostnaden för permanenta skogsvägar, som bör bli föremål för avskrivning, och då det nuvarande inkomstbegreppet vid försäljning av fastighet inte avses skola ändras i anledning av den föreslagna avskrivningsrätten, anser utskottet för sin del, att tillräckliga skäl inte anförts för rätt till avskrivning å mer än en tredjedel av anläggningskostnaden. Utskottet kan således inte tillstyrka motionsyrkandena om att en större del av anläggningskostnaden för skogsvägar än som föreslagits i propositionen skall få avskrivas.

Riksdagen beslutade i denna fråga i enlighet med utskottets förslag.

Samma spørsmål uppmärksammades i motioner vid 1963—1968 års riksdagar. Motionsyrkandena har i samtliga fall avslagits av riksdagen (BeU 1963: 9, 1964: 8, 1965: 6, 1966: 4, 1967: 11 och 1968: 20).

I sitt betänkande 1968: 20 ville bevillningsutskottet inte bestrida att ett större avskrivningsunderlag för beräkning av värdeminskningssavdrag på skogsvägar möjligen kunde vara befogat med hänsyn till den snabba utveckling och mekanisering, som skett inom skogsbruket under senare år. Enligt vad utskottet erfarit var detta spørsmål föremål för övervägande vid den översyn av bestämmelserna rörande skogsbeskattningen, som då pågick inom skogsskattekommittén. Innan ställning tagits till kommitténs förslag var utskottet inte berett tillstyrka omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet och avstyrkte därför bifall till motionerna.

Motionerna

I: 72 och II: 93

Under senare år har en långt driven mekanisering av avverkningar och virkestransporter liksom kravet på förbättrade arbetsförhållanden för skogsarbetarna alltmer ökat behovet av permanenta skogsbilvägar. Också den kraftigt minskande flottningen i älvarna medför att behovet av nya skogsvägar ökar. Av samma skäl kan man vänta sig en stark intensifiering av lastbilstrafiken på redan befintliga vägar. Ett betydande investeringsbehov inom väglösa skogsområden återstår således fortfarande. Tillfredsställande skogsbilvägar kan sägas vara en nödvändighet för att skogsindustrin i hårdnande internationell konkurrens skall kunna upprätthålla en god lönsamhet.

Genom beslut av 1967 års riksdag har en evig kapitalvinstbeskattning beträffande fastighet införts. Således beskattas numera vinst vid avyttring av fastighet oavsett innehavstidens längd. Därmed har grunden för gällande avdragsförbud för anskaffnings- och förbättringskostnad ryckts undan. Anledning finns därför att ompröva nuvarande uppfattning att endast en tredjedel av anläggningskostnaden får avskrivas.

Med hänsyn därtill talar starka skäl för att avskrivningsunderlaget i fråga om skogsvägar bör omfatta väsentligt större del av anläggningskostnaderna än vad som medges enligt gällande bestämmelser. Ett avskrivningsunderlag för skogsvägar motsvarande två tredjedelar av anläggningskostnaden skulle innebära en i förhållande till de faktiska kostnaderna skälig och riktig beskattningsregel. En sådan reformering av avskrivningsreglerna behöver inte medföra minskning av skatteinkomsterna. Ett ökat skogsvägbyggande betyder att avverkningsvärdet höjs, och därmed stiger också skatteinkomsterna från skogsbruket. Det är ingalunda osannolikt att

denna inkomstökning mer än väl uppväger den inkomstminskning som blir följden av den föreslagna ökningen av avskrivningsunderlaget.

I: 211 och II: 235

I motionerna hänvisas till motiveringen i motionen I: 237, vari bl. a. följande anföres. På grund av nedläggningen av flottlederna i Indalsälvens och Ljungans huvudflottleder förändras den svaga konjunkturen inom skogsbruket ännu mera i negativ riktning för de av flottledsnedläggelsen drabbade områdena. Genom denna förändring ökar de s. k. nollzonerna till förut avverkningsbara skogsområden. En följd av denna utveckling blir också att virkesflödet till stor omfattning tar andra transportinriktningar. Tidigare kunde stora områden avverkas med direkttransport till flottled utan att skogsbilvägar av högre kvalitet i många fall behövde anläggas. För att kunna tillgodogöra sig råvarorna inom vissa skogsområden krävs därför en betydande upprustning av skogsbilvägnätet för att fylla de förändrade transportförhållandena.

Vid beslutet om nedläggandet av ovannämnda huvudflottleder bildades en fond — Skogsbruksfonden — varur bidrag skulle utgå till anläggandet av skogsbilvägar. På grund av att de avsatta fondmedlen inte täcker mer än en ringa del av de erforderliga investeringarna och en stor del av skogsbilväganläggningarna därför inte kan komma i åtnjutande av bidrag i tillräcklig omfattning krävs ökade insatser från skogsägarnas sida för anläggande av skogsbilvägar.

Även för andra huvudflottleder i Norrland har dessa frågor aktualiserats. På grund därav behövs en ökad utbyggnad av skogsbilvägnätet i sin helhet men i all synnerhet i de områden där flottledsnedläggelsen kommer att verka negativt för skogsbrukets avsättningsmöjligheter och för möjligheten att sysselsätta arbetskraft inom skogsbruket.

För närvarande får skogsägaren endast göra avdrag med 33 procent fördelat på en tidsperiod om tio år. Detta avdrag utgör ungefär halva räntan på det belopp som skogsägaren nedlagt för skogsbilvägens byggande under de första tio åren; för tiden därefter får skogsägaren inte tillgodoräkna sig något avdrag.

En följd av flottledsnedläggningen i Indalsälvens och Ljungans huvudflottleder har blivit att ett stort antal skogägare under 1968 varit tvungna att bygga skogsbilvägar under året för att dessa vägar skall vara trafikabla när flottningen läggs ned 1969. Det finns skogsägare, vilka blivit skuldsatta på grund av att de varit tvungna att gå med i dessa företag. Den avverkade skogen i väglinje har i flertalet fall inte givit något rotnetto. På grund därav bör skogsägare få göra avdrag med hela anläggningskostnaden för skogsbilvägar vid inkomsttaxeringen utöver vad som erhålles i form av statsbidrag och eventuella bidrag ur t. ex. Skogsbruksfonden. När det gäller anläggandet av skogsbilvägar, som måste anläggas på grund av flottleds-

läggelsen i Indalsälvens och Ljungans huvudflottleder, borde denna avdragsrätt komma skogsägaren till del retroaktivt för skogsbilvägar som påbörjats eller anlagts under 1968.

II: 309

Då riksdagen år 1962 beslutade att kostnaden för anläggande av skogsbilvägar skulle få avskrivas stannade man för att schablonmässigt bestämma avskrivningsunderlaget till en tredjedel av anläggningskostnaden. Det var alltså en rent skönsmässig bedömning som lades till grund för beslutet. Sedan dess har skogsnäringen undergått avsevärda förändringar i negativ riktning och rotvärdet har sjunkit. Anläggandet av en skogsbilväg kan inte heller alltid anses höja fastighetens långsiktiga saluvärde med det belopp som motsvarar investeringen i vägen. Däremot ökar skogsbilvägen möjligheterna att nyttiggöra skogen och därigenom bereds ökade sysselsättningsmöjligheter.

Då man summerar de olika skäl som talar för det berättigade i värdeminskningsavdrag för skogsvägbyggnadskostnad och vikten av att byggandet av skogsbilvägar stimuleras, synes det uppenbart att avskrivningsunderlaget bör vara väsentligt högre än en tredjedel. En höjning av avskrivningsunderlaget till två tredjedelar behöver inte betyda någon minskning i statmakernas skatteinkomster, då genom ett ökat skogsvägbyggande avverkningsvärdet höjs och därmed också skatteinkomsterna från skogsägarna.

II: 799

Kraven på en långt driven mekanisering av avverkningar och virkestransporter gör en övergång till permanenta och förbättrade skogsbilvägar naturlig och nödvändig. Åtskilliga områden saknar fortfarande tillfredsställande skogsbilvägar eller sådana av tillräcklig bärighet. För att skogsindustrin skall kunna hävda sig i en hårdnande internationell konkurrens också framdeles krävs betydande insatser på detta område. Därför är det i hög grad angeläget att nyanläggning och förbättring av skogsbilvägar stimuleras. Den avvägning som gjordes vid riksdagsbeslutet 1962 grundar sig på en skönsmässig bedömning.

Endast undantagsvis medför anläggandet av en skogsväg någon avsevärd ökning av fastighetens värde. Skogsvägen byggs i allmänhet i samband med avverkningen av ett större virkesförråd. Sedan det avverkningsmogna förrådet uttagits får vägen omedelbart minskad betydelse under längre eller kortare tid beroende på avverkningens omfattning och den återstående skogens ålderssammansättning. Avverkningsmetoder och mekanisering har således i flertalet fall medfört en kortare utnyttjandetid även för s. k. permanenta skogsbilvägar, i varje fall för deras ursprungliga ändamål. Där emot finns det anledning uppmärksamma att de enskilda skogsvägarna

ofta utnyttjas för friluftslivets ändamål. I princip borde skogsägaren vara berättigad till restitution av skatt på bilar och drivmedel till den del han kör på egna skogsvägar. Självfallet är det närmast omöjligt att göra en sådan avgränsning på ett rättvist sätt, men en mera schablonmässig lättnad kan givetvis tänkas. Med hänsyn till de ovannämnda fallen kan en viss kompensation byggas in i de ifrågavarande värdepminskningsavdragen.

Starka skäl talar för att avskrivningsunderlaget i fråga om skogsbilvägar bör omfatta väsentligt större del av anläggningskostnaderna än enligt nu gällande bestämmelser. En höjning av avskrivningsunderlaget till två tredjedelar av anläggningskostnaden skulle innebära en i förhållande till de faktiska kostnaderna skälig och riktig beskattningsregel. En reformering av avskrivningsreglerna på detta område har ringa statsfinansiell betydelse men kan innebära en stimulans till ökade avverkningar, om konkurrenskraftiga transporter kan ordnas. Det bör också kunna innebära ett bättre utnyttjande av landets tillgängliga skogsresurser. I dagens sysselsättningssituation föreligger dessutom arbetsmarknadspolitiska skäl för en ändring utan att man inväntar skogsskattekommitténs förslag.

Skogsskattekommittén

Skogsskattekommittén har i sitt i augusti 1969 avlämnade betänkande Skogsbeskattningen (SOU 1969: 30) funnit att något hinder av principiell eller därmed jämförlig art inte föreligger mot en utvidgning av rätten till avdrag för skogsvägstkostnader vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet. Kommittén ifrågasätter därför om inte hela kostnaden för skogsvägar bör få dras av, särskilt om en sådan ändring kan genomföras som ett led i en genomgripande förenkling av hela skogsbeskattningen. I varje fall torde en höjning av avskrivningsunderlaget till två tredjedelar av kostnaden böra ske. I förenklingssyfte föreslås vidare ett tillägg till avdragsföreskrifterna, innebärande att om den under visst beskattningsår uppkomna kostnaden för väganläggningen understiger visst belopp, t. ex. 5 000 kr., hela kostnaden får dras av på en gång.

Avdrag för kostnader för dikning i skogsmark

Gällande bestämmelser

Enligt bestämmelser i 22 § 1 mom. KL och punkt 2 b av anvisningarna till 22 § samma lag får vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet hela kostnaden för nyanläggning och omläggning av t ä c k d i k n i n g avskrivnas under tio på varandra följande år. Avskrivningsreglerna överensstämmer i huvudsak med vad som gäller i fråga om skogsvägar. Enda skillnaden är att hela kostnaden för en täckdikningsanläggning får utgöra avskrivningsunderlag. I täckdikningsanläggning inbegrips även täckt avlopp, som är direkt anslutet till täckdikning, fram till huvudavlopp. Enligt riks-

skattenämndens meddelande Ser. I nr 5/1964 p. 3 hör i täckdikningsanläggning under normala förhållanden inbegripas täckta sugdiken och stamdiken med rörledningar med en inre diameter av högst 600 mm.

Avdrag får däremot inte göras för kostnad för anläggande av öppna diken på en jordbruksfastighet. Dylik kostnad hänföres enligt 22 § 2 mom. KL till icke avdragsgill grundförbättring.

Kostnad för skyddsdikning utgör enligt 22 § 1 mom. KL avdragsgill driftkostnad. Med skyddsdikning i skogsmark avses jämlikt punkt 7 av anvisningarna till 22 § nämnda lag sådan dikning, vars syfte huvudsakligen är att vidmakthålla skogens avkastningsförmåga och hindra skogsmarkens försumpning m. m.

I prop. 1927: 102 framhöll departementschefen (s. 361) i fråga om ett förslag av kommunalskatteskommittén, att avdrag för »skogsdikning» skulle vara medgivet, att en sådan regel kunde ge anledning till uppfattningen, att avdrag var medgivet även för sådan dikning i skog, som vore att hänföra till grundförbättring. Därför hade ordet skogsdikning ersatts med ordet skyddsdikning.

I praxis synes föreskriften om avdrag för skyddsdikning ha tolkats liberalt, se t. ex. RÅ 1956 ref. 33 och 1956 not. Fi 1982. Avdrag torde ha vägrats endast då en diknings natur av grundförbättring varit uppenbar.

Frågans tidigare behandling

I motioner vid 1967 års riksdag hemställdes om ett förtydligande stadgande i KL av innebörd, att även nyanläggning av skyddsdikning i skogsmark skulle anses som avdragsgill driftkostnad. Motionärerna yrkade dessutom att avdragsrätt skulle införas för kostnader för sådan dikning i skogsmark, som avser att åstadkomma tillräcklig bärighet för maskiner och annan utrustning inom skogsbruket.

Bevillningsutskottet anförde i sitt av riksdagen godkända betänkande nr 11 följande.

Yrkandet i motionerna I: 316 och II: 422 om ett förtydligande stadgande rörande kostnader för skyddsdikning torde bero på en missuppfattning av gällande bestämmelser. Alla kostnader för skyddsdikning, vare sig de avser nyanläggning eller iståndsättande av förut anlagd sådan dikning, är nämligen att betrakta såsom vid taxeringen avdragsgilla driftkostnader för skogsbruket. Någon ändring av bestämmelserna synes därför inte erforderlig. Vissa gränsdragningsproblem kan givetvis uppkomma mellan skyddsdikning i egentlig mening och annan skogsdikning. Frågor av denna art kan emellertid inte lösas lagstiftningsvägen utan får överlämnas till avgörande i rättspraxis. Ett sådant spörsmål har för övrigt varit föremål för regeringsrättens prövning i rättsfallet RÅ 1956 ref. 33.

Motionerna

I: 82 och II: 94

Principen om att avdrag ej medges för kostnad för förvärvskällas förbättring eller utvidgning, motsvarades före år 1968 av en efter viss inne-

havstid gällande skattefrihet vid avyttring av förvärvskälla. Avdragsförbud korresponderade sålunda med skattefrihet vid avyttring. Genom riksdagens bifall till förslagen i prop. 1967: 153 försvann nämnda skattefrihet, och en evig kapitalvinstbeskattning för fastighet infördes. Samtidigt gäller regeln att avdrag ej medges för kostnad för ny-, till- eller ombyggnad av fastighet eller för grundförbättring därå. Härigenom sker en dubbelbeskattning av det kapital som investeras i förbättring eller utvidgning av förvärvskälla som berörs av det vidgade inkomstbegreppet. Detta förhållande bör föranleda en omprövning av frågan om avdragsförbud skall råda för investeringar av grundförbättrings natur.

Det svenska skogsbruket arbetar under hårdast tänkbara internationella konkurrens. Priserna på de färdiga skogsprodukterna är synnerligen pressade, vilket i samband med det rådande höga kostnads- och löneläget medfört en allvarlig lönsamhetsförsämring för skogsindustrin. Kraftfulla åtgärder krävs därför för att ge den berörda industrin möjligheter att erhålla en skälig lönsamhet. En utväg är att genom ett fortsatt ökat utnyttjande av moderna skogsmaskiner förbättra effektiviteten i skogen för arbeten med avverkning, vägbyggande, skogsvård m. m. En annan är att genom skogsgödsling öka produktionen inte minst på svaga marker (myrmark, bergbunden mark m. m.). En nödvändig förutsättning för ett lyckat genomförande av nämnda åtgärder är en vidgad verksamhet för dikning och dränering av skogsmark, då dessa åtgärder ökar markens produktionsförmåga och ger möjlighet till ett effektivt utnyttjande av maskinell skogsdrift. En vidgad rätt till avdrag för sådan dikning skulle positivt bidra till en intensifiering av dikningsföretagen.

Avdrag för kostnader för nyanlagd skogsplantering

Gällande bestämmelser

Vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet får enligt 22 § 1 mom. KL avdrag göras för följande särskilt till skogsbruk hänförliga kostnader, nämligen kostnader för skogs vård och underhåll, såsom förvaltning, bevakning, väg- och byggnadsunderhåll, skogskultur, skyddsdikning, skogsindelning m. m., ävensom, då fråga är om skogsavverkning, kostnader för virkets huggning, tillredning, utdrivning, flottning m. m., försäkring av arbetspersonal, byggnader, skog, förråd och inventarier, som ej är att hänföra till personlig lösegendom m. m. Såsom avdragsgill kostnad anses kostnad för skogsplantering på område, som tidigare burit växande skog. Däremot medges enligt praxis ej avdrag för plantering av skog på mark, som veterligen icke tidigare varit skogbevuxen. (RÅ 1953 not. Fi 1507, 1959 not. Fi 129 samt 1964 not. Fi 408 och 410.)

Frågans tidigare behandling

Yrkanden om rätt till avdrag för kostnader för nyanlagd skogsplantering har framställts i motioner vid 1961—1968 års riksdagar utan att föranleda

någon riksdagens åtgärd (BeU 1961: 15, 1962: 40, 1963: 9, 1964: 8, 1965: 6, 1966: 4, 1967: 11 och 1968: 20).

I sitt av 1968 års riksdag godkända betänkande nr 20 anförde bevillningsutskottet.

Med hänsyn till den långa tid, som förflyter innan nyplanterad skog på en fastighet ger produktiv avkastning, kan en skattskyldig inte alltid erhålla kompensation för de av honom nedlagda kostnaderna för nyodling av skog. Visst fog föreligger därför för en omprövning av frågan om avdrag för kostnad för nyanlagd skogsplantering. Även detta spörsmål är emellertid föremål för skogsskattekommitténs uppmärksamhet. På grund därav och då frågan inte kan bedömas utan beaktande av utformningen av skogsbeskattningsreglerna i övrigt anser utskottet sig inte böra tillstyrka yrkandena om ett separat förslag rörande avdrag för skogsplanteringskostnader.

Motionerna

I: 692 och II: 811

Jordbrukets rationalisering samt den dåliga lönsamheten för det mindre jordbruket har medfört att den sämre åkerjorden i allt större utsträckning används för skogsodling. Det är angeläget att överförandet av dålig åkermark till skog på alla sätt stimuleras. Bidraget till skogsodling under nionde huvudtiteln har under de senare åren ökat, vilket får ses som ett uttryck för statsmakternas strävanden att öka skogsplanteringen. Detta förhållande synes också tala för att även andra stimulerande åtgärder vidtas. Gällande skattelagstiftning motverkar dock uppenbarligen en sådan av statsmakterna önskad skogsplantering.

Det vore önskvärt att skogsplantering bedömdes på samma sätt som skyddsdikning i skogsmark vid beskattningen, i synnerhet som den som utfört arbetet praktiskt taget aldrig själv får någon ekonomisk vinning av åtgärden. Som bekant är de första gallringarna i en nyplantering efter 20 år också att betrakta som en skogsvårdande åtgärd utan omedelbar ekonomisk vinst. Nyanläggningar i form av skogsplantering har alltså en helt annan karaktär än andra nyanläggningar vad gäller det ekonomiska utbytet. All skogsplantering bör därför vara avdragsgill med hela kostnaden och från skattesynpunkt jämföras med nyanläggningar i diken enligt riksdagens beslut 1962. Detta motiveras även av att en evig kapitalvinstbeskattning införts för fastighet. Härigenom sker en dubbelbeskattning av det kapital som investeras i förbättringar i eller utvidgning av förvärvskälla i den mån avdrag härför inte medgivits tidigare.

Skogsskattekommittén

I sitt tidigare omnämnda betänkande, SOU 1969: 30, anser skogsskattekommittén att man kan likställa skogen med annan växtproduktion på jordbruksfastighet och behandla skogsplantering på samma sätt som an-

nan plantering eller sådd, alltså såsom led i växtproduktionen. Då föreligger ej skäl att vägra avdrag men inte heller att ha kvar det s. k. schablonavdraget motsvarande värdet av det för skogen beräknade minsta producerande skogskapitalet. Kommittén förordar därför att avdragsrätt för skogsplantering införs och att i samband därmed det s. k. schablonavdraget utgår, såvida inte detta avdrag skulle komma att bortfalla redan vid omprövning av systemet med avdrag för värdeminskning av skog i dess helhet.

Avsättning till skogskonto vid nedläggning av flottled

Gällande bestämmelser

Nuvarande regler om skogskonto återfinns i förordningen den 27 mars 1954 (nr 142) om taxering för inkomst av medel, som insatts å skogskonto. Enligt 1 § äger fysisk person, oskift dödsbo eller familjestiftelse, som har haft intäkt av skogsbruk, rätt att få uppskov med inkomsttaxeringen för den del av skogsintäkten som satts in på särskilt konto i bank (skogskonto). Syftet är i första hand att mildra verkningarna av den progressiva beskattningen genom att intäkten fördelas på flera år. Bestämmelserna gör det möjligt för skogsägaren att uppskjuta taxeringen av skogskontomedlen till år, då han haft kostnader för skogens vård och underhåll. Uppskovet får åtnjutas till det år då medlen tas ut från skogskontot, dock högst under tio år (6 och 8 §§).

För varje förvärvskälla får uppskovet, med nedan angivna undantag för ett och samma beskattningsår avse högst ett belopp, motsvarande summan av

60 % av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för skog, som avyttrats genom upplåtelse av avverkningsrätt,

40 % av den på beskattningsåret belöpande köpeskillingen för avyttrade skogsprodukter,

40 % av saluvärdet av skogsprodukter, som under beskattningsåret uttagits för förädling i egen rörelse.

Rätt till avdrag med hela rotvärdet föreligger dock för den som vid jorddelningsförrättning tillträtt ny mark och tagit ut skog för att få medel till betalning av ståndsogolikvid.

Specialbestämmelser om tillämpningen av skogskontoförordningen har under vissa taxeringsår gällt tillfälligt då stormfällning av skog i avsevärd omfattning förekommit. Redan enligt övergångsbestämmelserna till förordningen gällde beträffande skog, som stormfällts under år 1954, att uppskov kunde medges för 80 % av köpeskillning för skog på rot samt för 50 % av köpeskillning för sålda skogsprodukter och värdet på skogsprodukter som förädlats i egen rörelse.

Genom särskild förordning den 4 maj 1956 (nr 180) lämnades likadant

medgivande beträffande stormfällning under år 1956 och genom förordning den 1 mars 1968 (nr 41) beträffande stormfällning under åren 1966 och 1967.

I: 699 och II: 816

Nedläggningen av huvudflottlederna i Ljungan och Indalsälven har till resultat att det så kallade nollområdet starkt ökar och bidrar till att göra avverkningar inom detta område ekonomiskt omöjliga i många avverkningslägen. För skogsägare, vilka har sin skog så belägen att det avverkade virket flottats på huvudflottleden, blir kostnaderna för transport av virket sedan flottningen upphört i många fall tre gånger så höga. Beslutet om nedläggningen av huvudflottlederna har tillkommit utan möjlighet för den enskilde skogsägaren att kunna påverka detsamma, och verkställandet sker också snabbt. På grund härav blir skogsägaren tvungen att i vissa avverkningsområden företa större avverkningar än vad som tidigare planerats med hänsyn till att i en hel del fall dessa områden efter flottledsnedläggelsen icke kan komma att avverkas genom att de ekonomiska förutsättningarna därför inte finns. Detta för den enskilde skogsägaren svåra förhållande bevisas också genom att storskogsbruket i dessa områden koncentrerar sina avverkningar till just de områden som kommer att beröras av nedläggningen av huvudflottlederna. Motivet är för storskogsbruket detsamma som för den enskilde skogsägaren. Kostnadsläget blir för högt för att avverkning efter flottledsnedläggningen skall kunna ske. Genom dessa förhållanden har den enskilde skogsägaren på grund av tvångsavverkningarna kommit i en besvärlig inkomstsituation. Uttaget ur skogen har måst koncentreras till något år i stället för att kunna slås ut över en längre tidsperiod.

Skogsskattekommittén

Skogsskattekommittén anser i sitt betänkande SOU 1969: 30 hinder inte möta mot att uppskovsrätten får omfatta hela rotvärdet av årets skogsuttag och föreslår i enlighet härmed att uppskovet för ett och samma beskattningsår skall få avse högst ett belopp motsvarande summan av dels köpeskilling vid upplåtelse av avverkningsrätt och dels 65 % av köpeskilling för avyttrade skogsprodukter och saluvärdet av skogsprodukter som uttagits för förädling i egen rörelse.

En regel av denna innebörd skulle enligt kommitténs mening göra det onödigt att medge tillfällig utvidgning av uppskovsrätten vid stormfällning o. d. Den skulle också tillgodose de behov av uppskov som kan uppkomma till följd av nedläggning av flottleder, de stora skogsuttag som kan förekomma vid användning av moderna avverkningsmetoder, t. ex. kalavverkning på vissa områden, o. d.

Avdrag för kostnader för omplantering av fruktträd*Gällande bestämmelser*

Enligt 22 § 2 mom. KL får vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet avdrag icke göras för bl. a. kostnad för grundförbättring på fastigheten, såsom nyodling, vattenavledning och sjösänkning. Nu återgivna bestämmelser äger tillämpning vid redovisning av inkomst av jordbruksfastighet såväl enligt den s. k. kontantprincipen som enligt bokföringsmässiga grunder. Förbudet mot avdrag för grundförbättringskostnader gäller även i inkomstkällorna annan fastighet och rörelse (25 § 2 mom. och 29 § 4 mom. KL).

Avdrag för vidmakthållande av en tillgång kan — förutom i fråga om underhållskostnader — förekomma antingen i form av värdeminskingsavdrag eller genom avdrag för ersättningsanskaffning.

I rättspraxis har avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd o. d. icke medgivits. Således vägrades en skattskyldig i rättsfallet RÅ 1958 not. Fi 319 avdrag för kostnader för inköp av pilsticklingar. Enligt regeringsrättens avgörande, 1952 ref. 5, har vidare vid taxering av handelsträdgårdsrörelse avdrag för värdeminskning av fruktträd inte medgivits. Rosen- och syrenbuskar i handelsträdgårdsrörelse har med hänsyn till att snittblommor försålles från dessa buskar ansetts hänförliga till sådana anläggningstillgångar, att ersättning för skada på desamma till följd av bombfällning icke ansetts utgöra skattepliktig intäkt i rörelsen (RÅ 1953 ref. 6).

Frågans tidigare behandling

I en den 28 december 1960 avgiven promemoria med förslag till bestämmelser om värdeminskingsavdrag på täckdikningsanläggningar och skogsvägar vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet (stencilerad) har skattelagssakkunniga diskuterat olika möjligheter att genom värdeminskingsavdrag tillgodose yrkesfruktodlingens intresse av ändamålsenliga avdragsregler men funnit, att för praktiskt taxeringsbruk lämpliga regler svårligen kunde tillskapas med mindre en utvidgning av inkomstbegreppet skedde för dylika anläggningar. Då en sådan lösning icke ansågs böra väljas och avdragsrätten för anläggningkostnad för fruktodling fick anses utgöra ett delproblem av den större frågan om vidgade möjligheter till resultatutjämnning för denna näringsgren, fann de sakkunniga, att gällande regler om ersättningsanskaffningsavdrag för dylika anläggningar tills vidare borde bibehållas.

Föredragade departementschefen har i proposition nr 56 till 1962 års riksdag uttalat, att han i likhet med de sakkunniga inte kunde förorda att avskrivningsregler för det dåvarande infördes beträffande fruktodlingar. Frågan om behov av ändrade beskattningsregler härutinnan kunde anses föreligga borde enligt departementschefens mening prövas sedan allmänna skatteberedningen framlagt sina förslag.

Frågan om avdrag för kostnader för omplantering av fruktträd har sedermera aktualiserats i motioner vid 1965—1968 års riksdagar. I sina av riksdagen godkända betänkanden 1965: 6, 1966: 4, 1967: 11 och 1968: 20 ansåg bevillningsutskottet sig inte kunna tillstyrka omedelbara lagstiftningsåtgärder i ämnet. I sistnämnda betänkande anförde utskottet följande.

I fråga om anläggningstillgångar av fast egendoms natur byggde skattelagstiftningen tidigare på den huvudprincipen att vad som inflöt vid försäljning av sådana tillgångar inte utgjorde skattepliktig intäkt. Mot bakgrunden därav tedde det sig naturligt att inte medge avdrag för sådana kapitalinvesteringar, som vid en avyttring av fastigheten inte generellt blev beskattade. Frågan om avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd har emellertid delvis kommit i ett annat läge efter införandet av en »evig» realisationsvinstbeskattning vid avyttring av fastighet. Med hänsyn till fruktträdens begränsade livslängd borde rätteligen någon form av avdrag för anläggningskostnaderna medges. Med nuvarande system för beskattning av realisationsvinster torde det inte inge några allvarligare betänkligheter av principiell natur att införa rätt till avdrag för kostnader för plantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen. Tidigare utredning i ämnet har emellertid visat att denna fråga inte kan lösas lika enkelt som t. ex. beträffande skogsvägar och täckdikningsanläggningar. Utskottet är därför inte berett att nu tillstyrka ändrade beskattningsregler men förutsätter att frågan blir föremål för förnyade överväganden sedan företagsskatteutredningen slutfört sitt utredningsuppdrag.

Motionerna

I: 691 och II: 810

För att göra svensk fruktodling konkurrenskraftig gentemot den utländska krävs att behovet av manuell arbetskraft nedbringas. Av denna anledning sker en mycket hård beskärning av träden för att förhindra dessa att tillväxa på höjden. Härigenom erhåller man fruktträd på vilka allt arbete kan utföras utan utnyttjande av stegar. Samtidigt medför den hårda beskärningen att trädens livslängd avsevärt förkortas. Den torde nu uppgå till mellan 15 och 20 år. Då nya träd måste planteras är det önskvärt att det sker på områden, vilka tidigare ej varit planterade med fruktträd. Genom en successiv förflyttning av trädodlingsområdet kan en tillfredsställande växtföljd erhållas. Gällande bestämmelser angående avdragsrätten vid omplantering av fruktträd missgynnar en sådan rationell fruktodling. Möjligheterna att undvika parasitangrepp minskar också när omplantering sker där träden tidigare inte varit planterade. Med hänsyn till fruktodlingens allmänna lönsamhet och möjligheten att motverka parasitangrepp framstår det som önskvärt att gällande lagstiftning ändras.

Frågan om avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd har även kommit i ett annat läge efter införandet av en »evig» realisationsvinstbeskattning vid avyttring av fastighet. I sitt betänkande 1968: 20 var bevill-

ningsutskottet emellertid inte berett att tillstyrka ändrade beskattningsregler, men förutsatte att frågan skulle bli föremål för förnyade överväganden sedan företagsskatteutredningen slutfört sitt uppdrag. Emellertid har företagsskatteutredningen upplösts utan att denna fråga varit uppe till behandling.

Utskottet

Utskottet behandlar först motionsyrkandena om ändrade regler för avdrag för kostnader för skogsvägar. Enligt gällande bestämmelser får vid beräkning av nettointäkt av jordbruksfastighet en tredjedel av kostnad för anläggning eller förbättring av permanent skogsväg, som bestritts av den skattskyldige och avser arbete, vilket utförts under den tid han ägt fastigheten, avskrivas med tio procent per år enligt särskild avskrivningsplan, oavsett om anläggningens varaktighetstid är längre eller kortare än tio år.

I motionerna I: 72 och II: 93 samt i motionerna II: 309 och II: 799 yrkas att avskrivningsunderlaget för skogsvägar skall bestämmas till två tredjedelar av anläggningskostnaden. Utredningsyrkandena i motionerna I: 211 och II: 235 syftar dels till att hela den självfinansierade anläggningskostnaden för skogsvägar skall få avskrivas, dels till att motsvarande avskrivning skall få göras retroaktivt för vägbyggnader som påbörjats under 1968 inom Indalsälvens och Ljungans flottledsområden. Som motivering för yrkandena i sistnämnda motioner anförs att ett stort antal skogsägare på grund av flottledsnedläggelserna inom nämnda områden blivit tvungna att bygga skogsvägar för att i fortsättningen kunna utdriva virket och uppehålla sysselsättningen inom skogsbruket.

Utskottet har tidigare uttalat att ett större avskrivningsunderlag för beräkning av värdeminskningssavdrag på skogsvägar kan vara befogat med hänsyn till den snabba utveckling och mekanisering som under senare år ägt rum inom skogsbruket. I sitt nyligen avgivna betänkande (SOU 1969: 30) har skogsskattekommittén föreslagit i första hand att hela anläggningskostnaden för sådana vägar skall få avskrivas och i andra hand att avskrivningsunderlaget skall höjas till två tredjedelar av anläggningskostnaden. Utredningens förslag är för närvarande föremål för remissbehandling. Innan slutlig ståndpunkt tagits till skogsskattekommitténs förslag är utskottet inte berett att ta ställning till motionärernas yrkanden och avstyrker därför bifall till motionerna I: 72 och II: 93, I: 211 och II: 235 samt till motionerna II: 309 och II: 799.

Kostnad för skyddsdikning utgör enligt uttryckligt stadgande i 22 § kommunalskattelagen avdragsgill driftkostnad. Med skyddsdikning avses sådan dikning, vars syfte huvudsakligen är att vidmakthålla skogens avkastningsförmåga och hindra skogsmarkens försumpning. Kostnad för annan

skogsdikning, som inte avser underhåll av förut befintlig dikningsanläggning, är däremot hänförlig till icke avdragsgill grundförbättringskostnad.

I motionerna I: 82 och II: 94 begärs utredning och förslag om vidgad rätt till avdrag för kostnader för dikning i skogsmark.

Kommunalskattelagens bestämmelser om avdrag för skogsvårdande åtgärder vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet är allmänt utformade och har i rättspraxis tolkats mycket generöst. Alla kostnader för skyddsdikning, vare sig de avser nyanläggning eller iståndsättande av förut anlagd sådan dikning, är att anse som vid taxeringen avdragsgilla driftkostnader för skogsbruket. I praxis torde avdrag vägras endast då en skogsdiknings natur av grundförbättring är fullt uppenbar. Frågan om behovet och lämpligheten av en utvidgning av rätten till avdrag för kostnader för dikning i skogsmark torde komma att uppmärksammas av jordbruksbeskattningskommittén, som enligt sina direktiv bl. a. har att överväga ändrade avskrivningsregler för jordbrukets och skogsbrukets byggnader och markanläggningar med beaktande av motsvarande bestämmelser i fråga om rörelse- och hyresfastigheter. Med hänsyn härtill anser utskottet sig inte ha anledning tillstyrka utredningsyrkandet i motionerna I: 82 och II: 94.

Kostnad för nyplantering av skog på mark, som tidigare inte varit bevuxen med skog, har i rättspraxis ansetts hänförlig till icke avdragsgill omkostnad i överensstämmelse med principen att avdrag vid beskattningen inte medges för grundförbättringskostnader.

I motionerna I: 692 och II: 811 hemställs om skrivelse till Kungl. Maj:t med begäran om sådan ändring av kommunalskattelagen att avdrag kan medges för kostnader för nyanlagd skogsplantering.

Den växande skogen har vid beskattningen karaktär av såväl produktionsmedel som produkt. Om skogen enbart betraktas som ett produktionsmedel synes det naturligt att på sätt nu sker hänföra kostnad för plantering av skog på mark, som tidigare inte varit bevuxen med skog, såsom en vid taxeringen icke avdragsgill kapitalinvesteringskostnad. Likställer man däremot skogsproduktionen med annan vegetabilisk produktion på en jordbruksfastighet ingår skogsplanteringen som ett led i växtproduktionen och kostnaderna därför bör i likhet med kostnader för annan plantering och sådd vara hänförlig till avdragsgill driftkostnad. Skogsskattekommittén har i sitt ovan nämnda betänkande ansett, att skogsproduktionen bör likställas med annan växtodling vid beskattningen och har därför föreslagit införande av en generell rätt till avdrag för kostnader för skogsplantering. Då den av motionärerna aktualiserade frågan således redan är uppmärksammat av skogsskattekommittén avstyrker utskottet bifall till utredningsyrkandet i motionerna I: 692 och II: 811.

För att mildra verkningarna av progressionen vid beskattningen och ge

skogsägarna möjlighet att effektivt utnyttja rätten till avdrag för skogsvårdande åtgärder o. d. har möjlighet införts att genom insättning på skogskonto i bank uppskjuta och fördela beskattningen av skogsintäkter. I princip är rätten till uppskov med beskattningen genom insättning på skogskonto såväl beloppsmässigt som tidsmässigt begränsad. Enligt huvudregeln får beträffande viss förvärvskälla uppskovet för ett och samma beskattningsår avse högst ett belopp motsvarande summan av 60 % av köpeskillning för upplåtelse av avverkningsrätt, 40 % av köpeskillning för avyttrade skogsprodukter och 40 % av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse. Belopp, för vilket uppskov med taxeringen yrkas, skall vara inbetalat till banken senast den dag den skattskyldige har att avlämna självdeklaration. Uppskov med beskattningen får åtnjutas till det år, då medlen tas ut från skogskonto, dock högst under tio år.

I motionerna I: 699 och II: 816 begärs att skattskyldiga inom områden, där huvudflottleder nedlagts, skall få möjlighet att för beskattningsåren 1968—1970 på skogskonto insätta 80 % av köpeskillning för upplåten avverkningsrätt, 50 % av köpeskillning för avyttrade skogsprodukter och 50 % av saluvärdet av skogsprodukter, som uttagits för förädling i egen rörelse. Motionärerna yrkar vidare uppskov med beskattningen vid 1969 års taxering för belopp som inbetalats på skogskonto senast den 30 april 1969. Som motivering för yrkandena anförs att skogsägarna inom berörda områden tvingats att göra större avverkningar än normalt med hänsyn till att skogsbruket inte längre blir lönsamt efter flottledsnedläggelserna.

För att bereda ytterligare lättnader i beskattningen för de skogsägare som drabbats av stormskador har rätten att göra insättning på skogskonto vid några tillfällen, senast år 1968, utvidgats provisoriskt genom särskild lagstiftning. Motionärerna har haft denna lagstiftning som förebild för sina förslag.

Skogsskattekommittén har förordat att systemet med avdrag för värdeminskning av skog skall slopas. Härigenom förlorar skogsägarna den möjlighet till utjämning av skogsinkomsterna mellan olika år som detta system erbjuder. Kommittén föreslår därför en väsentligt utökad rätt att göra insättning på skogskonto. Förslaget innebär att på skogskonto skall få insättas hela köpeskillingen för upplåten avverkningsrätt, 65 % av köpeskillning för avyttrade skogsprodukter och 65 % av saluvärdet av skogsprodukter som förädlats i egen rörelse. Om detta förslag genomförs blir de behov av uppskov med beskattningen av skogsintäkter, som kan uppkomma till följd av bl. a. flottledsnedläggelser och stormskador, helt tillgodosedda. De exceptionellt stora skogsavverkningar, som gjorts på grund av flottledsnedläggelserna, är emellertid inte av den karaktären att de motiverar retroaktiv lagstiftning. I avvaktan på det slutliga ställningstagandet till skogsskattekommitténs förslag avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 699 och II: 816.

Utskottet utgår från att Kungl. Maj:t med anledning av de stora storm-

fällningar av skog, som nyligen inträffat i västra Sverige, överväger erforderliga lättnader i beskattningen för de skogsägare som drabbats av stormskadorna genom vidgade möjligheter till insättning på skogskonto.

Enligt gällande rättspraxis medges vid taxeringen inte avdrag för kostnader för nyplantering eller för värdeminskning av fruktträd. Rätt till avdrag föreligger däremot för kostnader för omplantering av fruktträd på mark, som tidigare varit planterad med sådana träd, och för ompyning.

I motionerna I: 691 och II: 810 yrkas att avdrag för kostnader för yrkesfruktodlares plantering av fruktträd skall medges även då omplanteringen sker på mark, som tidigare inte utnyttjats för fruktodling. Motionärerna framhåller att fruktträdens livslängd avsevärt förkortats genom kravet på ökad avkastning och hård beskärning. Sålunda äger i regel nyplantering eller omplantering rum redan efter 15—20 år. För att förhindra parasitangrepp sker omplanteringen vanligen på mark, som inte tidigare varit planterad med fruktträd.

När ett liknande motionsyrkande behandlades vid 1968 års riksdag uttalade bevillningsutskottet att frågan om avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd kommit i ett annat läge efter införandet av en evig realisationsvinstbeskattning vid avyttring av fastighet. Utskottet ansåg att det med nuvarande system för beskattning av realisationsvinster inte ingav några allvarigare betänkligheter av principiell natur att införa rätt till avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen. Med hänsyn till frågans komplicerade natur var utskottet emellertid inte berett att föreslå omedelbar lagstiftning i ämnet. Utskottet har inte funnit anledning frånträda denna ståndpunkt och förutsätter att frågan blir föremål för överväganden inom jordbruksbeskattningskommittén. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 691 och II: 810.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

- A) *beträffande avdrag för skogsvägar*
att riksdagen avslår
 - 1) motionerna I: 72 och II: 93,
 - 2) motionerna I: 211 och II: 235,
 - 3) motionen II: 309,
 - 4) motionen II: 799;
- B) *beträffande avdrag för dikning i skogsmark*
att riksdagen avslår motionerna I: 82 och II: 94;
- C) *beträffande avdrag för skogsplantering*
att riksdagen avslår motionerna I: 692 och II: 811;
- D) *beträffande avsättning till skogskonto vid nedläggning av flottled*
att riksdagen avslår motionerna I: 699 och II: 816;

E) *beträffande avdrag för omplantering av fruktträd*
att riksdagen avslår motionerna I: 691 och II: 810.

Stockholm den 21 oktober 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herrar John Ericsson (s), Einar Eriksson* (s), Lundström* (fp), Yngve Nilsson (m), Sundin* (cp), Wörnberg (s), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson* (m), Tistad (fp) och Ove Karlsson* (s); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt* (s), Kristenson (s), Carlstein (s), Nyström (s), Wiklund i Härnösand (s), Marcusson (s), Sundkvist (cp) och Josefson i Arrie* (cp).

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer

beträffande avdrag för dikning i skogsmark:

1) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Tistad* (fp), *Magnusson* i Borås (m), *Sundkvist* (cp) och *Josefson* i Arrie (cp), vilka

dels anfört följande:

»Enligt nuvarande bestämmelser medges vid beskattningen avdrag endast för kostnader för anläggande av öppna diken i skogsmark, som har karaktär av skyddsdikning. Därmed avses sådan dikning, vars syfte huvudsakligen är att vidmakthålla skogens avkastningsförmåga och hindra skogsmarkens försumpning. Kostnader för anläggande av andra öppna diken är däremot hänförliga till icke avdragsgilla grundförbättringskostnader.

Det svenska skogsbruket arbetar under hårdast tänkbara internationella konkurrens. Omedelbara och kraftfulla insatser är därför nödvändiga för att förbättra produktiviteten och lönsamheten inom denna för hela vår samhällsekonomi betydelsefulla näringsgren. Allt mer rationella avverknings- och utdrivningsmetoder, förbättrad skogsvård och ökat skogsvägbyggande har inte varit tillräckligt effektiva åtgärder för att uppnå tillfredsställande lönsamhet. Ytterligare insatser fordras därför för att öka produktiviteten inom skogsbruket. En sådan åtgärd är att i större utsträckning än hittills utdika och dränera skogsmarkerna. Härigenom förbättras inte endast markens produktiva förmåga utan också möjligheterna till ökad mekanisering av driften. En vidgad rätt till avdrag vid beskattningen för kostnader för skogsdikning skulle utan tvekan verksamt bidra till en från skoglig synpunkt önskvärd intensifiering av dikningsföretagen.

Efter införandet av en evig realisationsvinstbeskattning kan några invändningar av principiell natur inte riktas mot en utvidgning av rätten till avdrag

för kostnader för dränering av skogsmark. Med hänsyn därtill anser vi det synnerligen angeläget att det i motionerna I: 82 och II: 94 behandlade spörsmålet snarast erhåller en för skogsägarna tillfredsställande lösning. Vi förordar därför, att en särskild utredning får i uppdrag att skyndsamt framlägga förslag till ändrade regler om rätt till avdrag vid beskattningen för kostnader för dikning i skogsmark.»

dels ansett, att utskottets hemställan under punkten B bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionerna I: 82 och II: 94 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär skyndsamt utredning och förslag om vidgad rätt till avdrag vid beskattningen för kostnader för dikning i skogsmark.

beträffande avsättning till skogskonto vid nedläggning av flottled

2) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jobsson* (m), *Tistad* (fp), *Magnusson* i Borås (m), *Sundkvist* (cp), och *Josefson* i Arrie (cp), vilka

dels anfört följande:

»Nedläggningen av huvudflottlederna i Ljungan och Indalsälven efter flottningssäsongen 1969 har medfört att avverkningar i fortsättningen inte blir lönsamma inom vissa av de berörda skogsområdena. För att så långt det är möjligt effektivt utnyttja de befintliga skogstillgångarna har skogsägarna koncentrerat avverkningarna till tiden före flottledsnedläggelserna. Härigenom har virkesuttaget och skogsintäkterna kommit att avsevärt överstiga det normala. Även andra flottleder i Norrland kan förutses bli nedlagda inom en nära framtid. Med hänsyn till det uppkomna läget synes det rimligt att bereda av flottledsnedläggelserna berörda skogsägare ytterligare lättnader i beskattningen genom vidgad rätt till insättning på skogskonto. Behovet av ändrad lagstiftning i detta hänseende har också vitsordats av skogsskattekommittén. Utskottet har utgått från att Kungl. Maj:t med anledning av de stormfällningar, som nyligen inträffat i västra Sverige, kommer att överväga erforderliga lättnader i beskattningen för de skogsägare, som drabbats av stormskadorna, genom vidgade möjligheter till insättning på skogskonto. Enligt vår mening bör den i motionerna I: 699 och II: 816 behandlade frågan tas upp till prövning i detta sammanhang. Vi förordar därför att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag senast till 1970 års vårriksdag om vidgad rätt till insättning på skogskonto för skattskyldig, som gjort större avverkningar i anslutning till planerad flottledsnedläggelse.»

dels ansett, att utskottets hemställan under punkten D bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av motionerna I: 699 och II: 816 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär förslag senast till 1970 års vårriksdag om vidgad rätt till insättning på skogs-

konto för skattskyldig, som gjort större avverkningar i avslutning till planerad flottledsnedläggelse.

beträffande avdrag för omplantering av fruktträd

3) av herrar *Lundström* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Tistad* (fp), *Magnusson* i Borås (m), *Sundkvist* (cp), och *Josefson* i Arrie (cp), vilka

dels anfört följande:

»Enligt nuvarande bestämmelser föreligger rätt till avdrag för kostnader för omplantering av fruktträd endast om planteringen sker på mark, som tidigare varit planterad med sådana träd.

Inom den yrkesmässiga fruktodlingen har under senare år olika åtgärder vidtagits för att rationalisera driften och minska omkostnaderna i syfte att göra den svenska fruktodlingen mer konkurrenskraftig gentemot den utländska. Sålunda har behovet av kostnadskrävande manuell arbetskraft minskat genom hård beskärning av träden. Härigenom har träden hindrats att tillväxa på höjden. Samtidigt som man på detta sätt fått fruktträd, på vilka allt arbete kan utföras utan användande av stegar, har emellertid trädens livslängd avsevärt förkortats. För en modern fruktodling torde omsättnings-tiden numera uppgå till 15 å 20 år. När nya träd måste planteras som ersättning för de utrangerade är det med hänsyn till risken för parasitangrepp önskvärt att planteringen sker på mark, som inte tidigare burit fruktträd.

Mot bakgrunden härav är det uppenbart att gällande beskattningsregler är ägnade att motverka de för yrkesfruktodlingens lönsamhet nödvändiga rationaliseringsåtgärderna. När frågan behandlades av förra årets riksdag uttalade bevillningsutskottet, att några allvarigare betänkligheter från principiell synpunkt inte kunde riktas mot införande av en generell rätt till avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen. Utskottet ansåg emellertid att frågan borde bli föremål för förnyade överväganden, sedan företagsskatteutredningen slutfört sitt utredningsuppdrag. Utredningen har numera avslutat sitt arbete utan att ställning tagits till ifrågakvarande spörsmål. Det synes inte råda några delade meningar om behovet av en reform på detta område. Med hänsyn till angelägenheten av att denna begränsade, men för yrkesfruktodlarna synnerligen betydelsefulla ändring av beskattningsreglerna snarast genomföres förordar vi, att jordbruksbeskattningskommittén får i uppdrag att med förtur utarbeta förslag till bestämmelser om avdrag för kostnader för nyplantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen.»

dels ansett att utskottets hemställan under punkten E bort ha följande lydelse:

att riksdagen med anledning av motionerna I: 691 och II: 810 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär, att jordbruksbeskattningskommittén får i uppdrag att med förtur utarbeta

förslag till bestämmelser om avdrag vid beskattningen för kostnader för nyplantering av fruktträd inom den yrkesmässiga fruktodlingen.